

Forsikringsaftaleloven indeholder ikke en udtømmende regulering af de mange forskellige spørgsmål, som kan opstå i relation til en forsikringsaftale. Der findes f.eks. ingen regler om indgåelse af forsikringsaftaler, som reguleres af almindelige aftaleretlige regler. Herudover findes der enkelte regler vedrørende forsikringsaftaler i andre love, f.eks. om forsikrings-selskabets informationspligt i §§ 256-256 a i lov om forsikringsvirksomhed og om forsikringstagerens fortrydelsesret i kapitel 4 a i lov om visse forbrugeraftaler (dørsalgsloven).

Forsikringsaftaleloven har i vid udstrækning karakter af en beskyttelseslov i forhold til forsikringstagerne og de sikrede. En række af lovens bestemmelser kan på denne baggrund ikke fraviges til skade for forsikringstageren eller den sikrede, f.eks. reglerne om virkningen af, at der er afgivet urigtige oplysninger ved forsikringens tegning, eller om virkningen af, at præmien ikke betales til tiden. Generelt kan lovens bestemmelser dog fraviges ved aftale, medmindre andet er bestemt, jf. § 3.

2.2. Lov om forsikringsvirksomhed og lov om finansiel virksomhed

De tilsyns- og selskabsretlige regler vedrørende forsikrings-selskaber mv. findes navnlig i lov om forsikringsvirksomhed og lov om finansiel virksomhed.

Lov om finansiel virksomhed indeholder regler, der er fælles for hele det finansielle område (pengeinstitutter, realkreditinstitutter, forsikrings-selskaber mv.). Det gælder bl.a. visse regler om koncerner, ledelse, ejerforhold og Finanstilsynets virksomhed. Efter lovens § 3 skal finansiel virksomhed drives i overensstemmelse med redelig forretningsskik og god praksis. Efter § 3, stk. 2, kan økonomi- og erhvervsministeren fastsætte nærmere regler herom. Disse regler er for tiden under udarbejdelse.

I lov om forsikringsvirksomhed findes regler, som alene gælder for forsikringsvirksomhed. Loven indeholder f.eks. regler om, hvem der må drive forsikringsvirksomhed, i hvilket omfang der kan drives anden virksomhed ved siden af forsikringsvirksomhed, visse særregler om forsikrings-selskabers ledelse og særlige regler om visse former for forsikringsvirksomhed (f.eks. gensidige forsikrings-selskaber). Der findes også særlige regler om visse forsikringstyper (byggningsbrandforsikring og arbejdsskade-forsikring). Som anført ovenfor i punkt 2.1. indeholder loven endvidere i §§ 256-256 a visse regler om forsikrings-selskabets informationspligt.

3. Baggrunden for lovforslaget

3.1. Ved folketingsbeslutning af 18. december 1998 pålagde Folketinget den daværende regering at nedsætte et udvalg, der skulle udarbejde forslag til ændringer af forsikringsaftaleloven med henblik på en præcisering af reglerne om forsikrings-selskabets ansvar for så vidt angår ulykkes- og sygeforsikringer. Udvalget skulle endvidere gennemgå forsikringsaftaleloven med henblik på en generel revision.

Den daværende justitsminister nedsatte herefter et udvalg om revision af forsikringsaftaleloven (herefter »udvalget«). Udvalget blev sammensat med repræsentanter for Den Danske Dommerforening, Forbrugerrådet, Forsikring & Pension, De Samvirkende Invalideorganisationer, Advokatrådet, Landsorganisationen i Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening, Økonomiministeriet (nu Økonomi- og Erhvervsministeriet), Finanstilsynet og Justitsministeriet samt med landsdommer Lars Lindencrone Petersen som formand og – ved betænkningens afgivelse – professor Erik Werlauff, Aalborg Universitet, og lektor Ivan Sørensen, Københavns Universitet, som medlemmer.

Udvalget blev pålagt de to opgaver, som er nævnt i folketingsbeslutningen. Udvalgets første opgave bestod således i at udarbejde forslag til en præcisering af reglerne om forsikrings-selskabets ansvar ved ulykkes- og sygeforsikringer. Om dette spørgsmål afgav udvalget i januar 2000 en redegørelse om ændring af forsikringsaftalelovens § 120 vedrørende forsikrings-selskabers hæftelse for ulykker og sygdom, der indtræder i forsikringstiden. På grundlag af udvalgets forslag blev der i forsikringsaftaleloven indsat en ny § 120 a om selskabets ansvar i visse tilfælde, hvor det viser sig, at forsikringstageren var syg, da en forsikring mod sygdom blev tegnet, jf. lov nr. 435 af 31. maj 2000.

3.2. Udvalget har vedrørende sin anden hovedopgave afgivet betænkning nr. 1423/2002 om forsikringsaftaleloven (herefter »betænkningen«).

Efter udvalgets opfattelse er der ikke noget påtrængende behov for at foretage grundlæggende ændringer af loven som sådan, herunder udforme en helt ny forsikringsaftalelov. Den gældende lov er indarbejdet i praksis, og der er gennem årene – bl.a. i retspraksis og hos Ankenævnet for Forsikring – sket en afklaring af mange af de fortolknings- og tvivlsspørgsmål, som loven har givet anledning til. Udvalget peger endvidere bl.a. på, at der på ny synes at være overvejelser i EU om behovet for en hel eller delvis harmonisering af forsikringsaftaleretten. Spørgsmålet har bl.a. været drøftet i en rådgivende komité under Kommissionen.

Udvalget har på denne baggrund og efter forelæggelse for justitsministeren og Folketingets Retsudvalg